

Көстөрүн курдук, төрлөтмөлөр ыкмачарынан сору-
дактар тиердилениндер. Оңон төрөзенин кытаатына-
ха, дуогабардары чуолкайдын оңостуохха. Төрлөт
хас бирдин үлэнигэ, нэбилдик кырдааһа, дыһа
халааһыката, үөрөнзөччилэрэ үтүө бабаларынан кыт-
тан, бу дыһуннаах уопсай дыһалаах үтүө-көмө буо-
далаларын сүтүгөр курдун төрөйөнөхха.

Спортивнай ооньуулар кэннилэриттэн

**БАРЫТА ТЭРЭЭНИТЭН,
КӨБҮЛЭЭНИТЭН**

Киннни сыйларга сахалы атах ооннуулара бичиги оройуоммуттар молтуу быһааныыбыттары бары билэбит. Ону хайдах гынан туусарыахха кээбэй? Дьыннэн, дьодурдаах, багадаах ыччаттар суох буолбатахтар. Оройуон киннигэр Петр Петов, Илья Дыдаев, Одунуунча Анатолий Колесов, Хаддарга Семен Климов, Мырыллаа Павел Собкин, Гаврил Николаев, Иннокентий Сергеев, о. д. а. угуммуохпутугурук сыл дьарыктаннахтарыана, көрдөрүүлэрин лаппа тупсарыштырын сөй.

Дэттиг чуолкайдыхха, Оройуон бастык спорт-сменнара үлэллэр, олорор усулуобуйаларыгар болжоттолоохтук сыһыаннаабылаахха, Халобур, спортнай формакан, дыңнан устуван, транспортын, аһаҕынан хааччатылааха, Быһаагыттан сагалан араас таһымнаах курахтаһыларга рынок тыныгыр экиптитир курдук төрүттэлэр биердиллээ спорт көрүүтэригэр спонсордыыр буолбуттара көрүксөбиллээх. Инноватия итин аһаҕытаахха, өссө сайынырыахха.

Ордуу сайынгы кэсн
педьүүстээхтик хото туһа-
ныһаа баар ата. Манька-
ха сурун стимулунан кү-
рэхтэһиһлэри күһүн тэри-
йи кыһыгы буолуо ээ.
Оройуоннаабы спорткөм-
төт анал биринстэри тэ-
рийэн оонньоторо, оһон-
ыччаты спортка утуһара
тобо кыаллыа суобай. Ыл-
сыахха эрэ наада. Аһан-
минээн туһут стадионму-
ун сылта саатар 2 төгүд
туһаныахха. Күһүчүгү
партакиаданы баһаан
ыйып дьогдьоот күһүчү-
гүр түбүһүннэри тэрийэр
ордук табыгастаах буолуо.
Программада спорт атын
көрүннэри киллэрэр ха-
һаан да наада. Ити курдук
быһаннаатахха атах оон-
ньуутунан, сүүрүүнэн
дьарыктанар спортсмен-
нар эттэри ханнарын
эрчийэниэр, кыһынгы се-
зонга толору балаһыах
күннэ эйдэр

Биниги оройуонмуттар
бүтүгү күүстээх эдэр
ойооччуларбыт Анатолий
Колесов, Павел Себанин
кылыһа 40 м., Гаврил
Николаев куобахха 35 м
кирбинни аһараннар,
спорду сэтээрэччилэр
болломтолорун тарытта-
ра. А. Колесов дьарыкта-
на сылдан күүстээх
тымалы утары 100 м сирин
11,9 сек. килэн сөхтөрбү-
тэ. Кини үгүс бириэмэтин
мэчэчк спордугар ыһтар.
Оһон атах ооньуулары-
гар көрдөрүүлэрэ үүм-
мэттар. Оройуон күүстээх
кылыһыттары Иван Сер-
геев, Иван Брызгаев эми-
итинник сыһаннаһаллар.
Кинилэр өскөтүн анардас
атах ооньуутунан чорбо-
тон дьарыктаналлара буол-
лар үгүстэри соһутар кыах-
таах ыччаттар. Ханнык
баһаар спорте көрүмэ
идэтийки (профессиона-
лизм) түмүгэр күүскэ

Отгон биеийн хайда-
бий? Бэс бийгэр күрэх-
тэнийлэр бүтүүлэр да
спортсменнарбыт «чугаһы-
нап күрэхтэнийлэр суох-
тар» дээн ситийнидэрин
«сууяллар-соголдор». Ол
түмүтэр эрчиллэниэрэ сү-
тэр, көрдөрүүлэрэ на-
мыр. Түстүүктэр, бок-

Чураглалыг хамгаалж, хөгжүүлэхэд бидний зорилго нь хамгийн ихдээ хүүхдэд хүлээж байгаа бодлого, үзэл баримтлал, үзэл санааг хамгаалахад оршино. Хүүхдэд хүлээж байгаа бодлого, үзэл санааг хамгаалахад оршино. Хүүхдэд хүлээж байгаа бодлого, үзэл санааг хамгаалахад оршино.

Энний сайн Манчаарь биринхээр ыстыллар күрөхтөһүнэ кыттыахтаах спортсменнары билиигитин бэлэниэхха. Күрөхтөһи бэлэһиһиһиһиһиһи эр

Дотган чуолхайдыахха, Оройуон бастык спорт-сменнара үлэлиир, олорор үсүдүсүбүлэлэригэр бос-долтолоохтук сыһыанна-һыахха, Халыбар, спорт-түмүк формалар, дьыһан-уотуулар, транспортуулар, аһыстыылар хааччатыах-ха. Быһагыттан саға-лаан араас таһыһаах кураһталыһыларга рынок-түмүһүгэр эһиһтиһир курдук төрүтлэр биир-диплээн спорт көрүһтэ-ригэр спонсордуур бул-буттара көрүһсөһүлүөх. Иһиһтиһир иһиһи ыһы-тыбаакка, өссө сайыһи-рыһаахха.

Бишиг оройномзугтар бүтээгч күүстээх эдэр ойоочуларбыт Анатолий Колесов, Павел Собоинн кылдыта 40 м, Гаврил Николаев куобаха 35 м кирбиини аһараннар спорду сэтээрэччилэр болломтолорун таргыттары. А. Колесов дыарыктанна сылдыан күүстээх тмалы утары 100 м сири 11.9 сек. кэлэн сөхтөрбүтэ. Кини үгүс бириэмэтин мээчик спордунан ыһтар. Онон атах ооньууларыгар көрдөрүүлэрэ үүм-мэттэр. Оройуон күүстээх кылдыгыттары Иван Сергеев, Иван Брызгалев эмиэ итленик сыһыаннаһаллар. Кинилэр өскөтүн анардас атах ооньуутунан чорботон дыарыктаналлары буоллар үгүстэри соһутар кыахтаах ыччаттар. Ханнык бадарар споре көрүмэ идэтинин (профессионализм) түмүгэр күүскэ сайдар. Холобур, республика бастык ойоочулары Василий Николаев, Борис Ильин, Владимир Шелюнинков бабаларын көрүн-нэрийтэн атыгыта арал-дыһыбаттар. Хаа биридии сантиметр сыралаах үлэни, эрчилливиэи ситиһил-лэр.

Чурапчыга ытыллы-
быт ыла сирин спортивной
соннууларыгар баламна-
лар, эричдэр эбдорд
олут таразланиаэдики,
түмүүлээхтик бардылар.
Эдэр ойбоочуларбыт ды-
рыктаныы ыымаларыгар
үгүскэ үөрөниилэр, күрөх-
төһүннээ республика чулуу
ойбоочуларын илэ көрөн
астыныылар. Хас биирдиги
ойбоочу туһунан суыл-
даах-иштээх буолар. Хо-
лобур, куобахха оройуон

реиндемена республика хас да-төгүлгөх шаг-пындаада Дмитрий Эвертон атахтарын тасна-туган ыраастык оңоро. Огтон Василий Николаев бир атада ултун аны-рыттай ордугунан хаалап ийер буолар. Быыл Владимир Шеломовиков от-пук ойорун судуулар бобонвор, табылдан тү-көтө Дойдугутар Борообит-то ити ныммазы 10 ми-метри кубохтаабыт су-раа ыккаа.

Манна дэдгэтан сана стадион тугуутун тунунай эгэн ааһыам этэ. Стадион онобуллуутун хэчэстэ-бата үчүгэй, сүүрэр, овор сектордарын бүрү-лүнэ тугуун Онон овор-бут дьокно махтаныах эрэ кэригмээхлэт. Ити эрээр атах ооньбуутун секторы көстүмүтөтү суох сиргэ талтэммит асгынарбат. Угстар, мас тэрдүбэр лөмөстөр уонна штакетини да халхалдылар. Онон көрөөчүлэр республика чулуу атах ооньбуутун-ра хайдах тутуучаптаа ололорун асгыан — пар-бэтүлэр. Атах ооньбуутун секторын сүүрэр суолу нэксэлэһиниэри илэрлэ-дизэн стадион хонуутугар тэһитэн бээрдэххэ көстүү-лээх бодуох этэ.

Аймаг хонистаарыг республика спордун сахалы коруттаригар ассоциацията А. Ким президеннаах, В. Кочнев вице президеннаах тариллила. Итиил свбазетта спорт ветераннарын курахта биллэргэ юзентлик тарды барыхтаах. Орто уерэх ташинг ажуудаларыгар спорт национальнай коруттарин уоретин программата кэлэр уерэх дылыттан сагаланаар кутуллар. Бу дыһаллары олоххо киллэрингэ тулгануах салайааччылар чуолаан, спорткомитет уерэх управлениета кутса, из мдсан улалниллэр барда. Сир ахсын национальнай културата уонна спортка хаһаангытаа бар дааны суолта бариллибит кэмнугэр өбүг дэрбит ооннукуударын сыйынаарга турунуоку.

В. ПОСЕЛЬСКАЯ.
этих ооньуутугар
Саха Республикатын
спордун мээстара.

машыны улахан. Делегацияны аян бастаан көрсөлдөр. Иги общественнай биргэ улазанын түмүгү сөтүлүлүнэ. Бу көрсүлүү немецкэй уонна карелскэй куораттар общественностарын индигригваларынан тарыллунэ. Ылалдыктар куорат уонна кини тулатыаары кареллэи мнесталарэ сырыттылар. Дону кытта кэнсөттүлэр. «Марциальне воды» нурот үлэтин билсэтиллэр. Авар коллектив Петрозаводскай араас сцелаларыгар бондиото.

СВИМОКЫ: Тюбинген
обер-бургомистра Ойген
Шмиды туугаах кыла-
биян көрсөлдөр.

С. Майстерман фотота.
(ИТАР—ССТА).

БАЛТАРАА СЫЛ—ЧИЭННЭЙДИН

Республикада салынар үлгүдө кезбөтүн аралашып, хабаалыштык маанай үлгүдө баалы ошолтооң оройуон Сабьэтин председатели М. Н. Сабьэков билиги ара. йоммууугар балтараа сы. үлгүдөң барып, байэтин көрдөһүүтүнүн тохтоото. Билигин олохтут уларып. да, уруксулуту дьаһалым. сыйык, хампаңдалааһын эмиз уурайда. Ошол партия интиг таһаарлаһып кадрдара салынар үлгүн «ыарыҕахтаахтара». О. инин Мавейс Николаевич, мөһөй буолумаары тох. тотоото. Ини ыраас дуу. сатыл арыһан, сахалык сизэрдээхтин, кырдыгы көнөтүгү этэй уурайда. Оройуон Сабьэтин депу. таттарың иннидэрэгар са. бааһыаһыахтык кидлэрэң туран көрдөһүүтүн, норуот талыһаһахтара дарааһы. ыһыһыһар. Дьон туһугар үтүө суобастаахтык үлэ. лээн баран Чийинийдик сэлэһилэһиң барда. Со. боһтор, баһар, оройуон Сабьэтин председатели нурдун үрдүн хампааһы. бинар эмиз сый есө өлөро. түһан харчыны харбыһа. т. дуулуһуо эһилар. Оттон Миксик Николаевичка ош. суобана көстү үлэбөтө.

Од үсрэн тэрээр та
таангах эргэмнэх, са
таангах даяалдах Маш
чин Николасевич курдун
ичааппыттан асныт
эргүтэр бийнх, чууны
тар туушманга хаалбын
ныт хомолдолоох. Ит
балар очолордоогу байн
ны куунтарин сабыдыла
бууаада! Билигн дьон
үгсэ гэрэхтэжигн, билгн
ээдгэн-нөрүүлэвгн ийн,
саталлаахыг даяайар,
үзэлнэр салааааааа оро
нуонга да, республикада
да той тароох өнгэр ба
тар буудуохтаах. Онуун
дөөнорчон бигрэдэтэри
нэ М. Н. Сибираков буу
тар дэжн бабаччы сьа
вадыаахр сөн Ону Максн
Николасевич үзэлзэбт
нүдэн хэнгигэр. «Сага
олох» ханьска дэрин ич
хоронлоох кээг зүр
тылардаах иштатидала
ри суруйгалаан олус
бөчүмнээх сүбэлэри бигр
тээзэбтэ дагаан түүн
дүүр дээхнн бадарабан
Холобур. «Бурдун—но
руот тыйна», «Ани км
халда мларейбатар хан
нык», «Оттооһун түүнун
сорох санааларым», «Ку
дба түүнун сабалала
биграрым», «Аан сабыт
дыбатар ханьнык», В. д. а

Икелер бары жанын ба-
калар ааравчыга өйдө-
нүмтүүлөр, сулурулар.
Ити үтүө саймалар өрдө-
түп олохко киллерили
биттэри эбиктэ буоллар,
нөккө бөлүрүөстөр ха-
йыры-үйө былаарыллыбыт
буолуохтарын сол курдук
санылыгын.

М. Н. Сибиряков бүрдүк көлө-чиргээ, сатабыл-таах эдэр сатайаачы оройуонхутугар баар буолуон багайыт улахач. Итинэн сибээстэн Максим Николаевич байыттыгылларың санытаахпын багарарбың «Сага үөскээчир эдэр система надрдара быһыт оройуонга биришбэттэр. Бу охсуудулаах, кэлин кэмил-лээннэх буслара буолуо». Биир боччумнаах, албах санаалардаах сатайаачы дойдутугар, дьонугар, сэр-гэтигэр кээкиллээчү, үй-күлүбүсү торумнааары кэлэ-бирэн, бэрт тилгэс кээки-үтүлээбитэ хомолтолооһун иһин, тэрөөбүт үөскөбүт дойдутугар, кини күөх дьонугар өссө уйуһуң, дойдубуңгүк өлөрүрүгэр, көгүлүүн тыһаарыгар, сыһыанарыгар багарарбыт.

П. ФЛЕГОНТОВ,
ула ветерана

Отчут, мань туһан
ОТУ КЭБИҢИГЭ ИРДЭБИЛЛЭР

Көбшүүлээх от төлө
өргө дияри хаачыстыбатын
мһынтыбанын турара хан
дах кыһын лавбиттоттон ту
тулуутаах. Бу кыһыккы
сылларга механизировац
най авсволарга кыһын
тракторынан тизийини
чэпчэвэри оту 2—3 тон
на эрэ тыа кыһыналлар.
Ол түмүгөр, кыһырга
уонна II кылаастаах от
кыһын суруту сизэргэ
II, III кылаастаах эбэтэр
кыһына суох онно кубу
луйар.

Чинчийнхлэр көрдөрөлдөрүнэн, сайын кэбинилэбит I кылаастаах от кыһын тэнийэн суоһу сиригэр тас өртүтэн 0,5 метр халыһаанынан иһирдьэ III кылаастаах эбэтэр кылаана суох өскө кубулуйар. Оттон 1,0 метр халыһыннан иһирдьэ II уонна III кылаастаах өскө кубулуйар. Кэбинилээх от үксө тыйаадаах, ардахтаах, сиппэрэн күннэргэ, ордуу балаан айыгар хаачыстыбатын итинник сүтэрэр. Оттон төһөннү улаханнан тымнылан, кыстык хазра түстөннү кэбинилэбит от хаачыстыбатын сүтэрмэтэ буойбыр. Астыһыһа диэри 2—3 тонаа кэбинилээх өттөрөө таһыттан 0,5 метр халыһаанынан от каротинын 70 бырыһаанча диэри, 1 метр халыһаанынан 55 бырыһаанча сүтэрэр.

Итенинник элбэх каротин кабыннылыбыт отторго то-
во сүтэрий? И.П.С. 20-03

Бидэгийн кэбининаах
оттор оуус кыралар. Ону
табынан оттору саабылаан
кэбиспанка, субуулары
түүрэ астаран аралан,
урдүлэрин төмчөгөр гыла
түстээбэнкэ, учугөйдик
тисибэнкэ кэбинилэн

Онон өтгөр олус сахсархай
бусланийр тээл, салган,
күн урта курдаттын дьа-

лар. Оттон тусгарах үзб
бан буолан, туснут ардах
түсэхтэритэр дээрэ отон
широо оту сытылар, түү
нүгүдэр. Үчүгэйдик, ки
чэллээхтик түстөнөн, ка
биниллиллэр от хаачысты
бата сиң үчүгэй буолар.
Республика урдунан сый
ахсын 135—160 тың то
на от 2—3 тонна буолар
гына кэбиниллэр. Итинтэн
лабан таһардахха, санын
кэбиниллиллэр үчүгэй ха
ачыстыбалаах оттон 80—
100 тың, тоннага III км
лаастаахха уонна кылаа
һа сүөххэ кубулуйар. Хо
монуох илин, итинэхэ
улахан болдомто уурулла
аһын.

Көбүнчөшүлүк өтүр халыктыбаларын сүтэрбатарин изадатыгар тугу оторгохха сөбүһү?

Ардах хошготун, түгээс
гүүнүүрбэтин дэнэ оту
үрдүн сиргэ, түгээс сий-
нынгэс, эртото нэгит, бэл-
лабар, үрдэ сивнынгэс
түгээс хомтобор ганаа нэби-
нидлэхтээх. Түстүү бинэ
сиргэ турбанка, кидами
ланар оту хонгорухтээх,
түүрэ астарын суухтаан,
тугатына биэр, тэмнэ,
тэснэхтээх. Үчүгүйдэн
түстэмнит отторго салрын
кирбөөт, түүл курдатын
үрбөөт, нун сарданалары
отон кирбэтээр, тоболоох
да улахын ардах хошгот.

Сорох отхуттар эрдэ
оттомнот-оту барытын ха-
чыгчынтын көрбөнөө эр-
т кылаастаарын тутара
сатыллар. Дынгини, от-
тошун, технолөгичтын ту-
густатааха, от ийин ку-
раан да күнөөрүтөр куна-
рын хаагыгчыбалаах оту
оттонуллар. Ойон от ма-
лайын оттошун боддо-
бунап эрб буалбакта ана-
лз түмүгүн бийаарыл-
лаахтаах.

Кэбингилээх от тоһа
эр хаачыстыбатын сүтэр-
бэтэ хайдах онгортосон

түгдүлүктөө, Ошон каб-
биндээх от хаачыстабын
экин төлөбүр эсеноза ал-
тынныга ыгылар ана-
ды түмүгүнөн төлөнүүтүн
олохтуохха наада. Очмоо
кабиндээх оту үчүздик
онгорор булдухтарга.
Этилэбитин нурдук, экин
төлөбүрү от хаачыстаба-
ын күнүтүгү бинаары-
нан толдуур буоллаха, кин
хайдах оттообута кыстын-
ка кирип сабана чуол-
кайдык билдирбэ, аһылык
балансатын онорууга эмнэ
улахан көмөлөөх буолуода.
Уһун, албах ардактаах
уобаластарга оту сарай
аныгыр кабинетлэр. Итин-
кин кабинетин билдирбэ

одохтоно илэн. Ининиктин тобо тэвдэлэрийн фермадар тастарыг кинизэн сарайдары тутан, слор анныларыг сабын огу нэбинэхтэ наада. Бу ордуу бааһынай хаһаа-ймстыбаларын курдуктарга суоттаныллын наада. Дүсдүү хаһаа-ймстыбаларга мээдээн соп.

Сайлалгы кураан күү-
парга, дымнаах техноло-
гийнэ тууһан, оту
бугулдаан оттоотоххо үчү-
тэй хаачыстыбалаах, күн-
сүөх, бааран охсуллубут
хадымал сыта сыттаах от
оттоноро бгылар-бгылар-
гыттан бгылар. Онуук тех-
ника совхозтарга кэлэр.
Ону үгүстэрэ алдытан,
подборингыһан воһна оту
бгылар транспортерун
туһанан, 2—2,5 тонна
кыааһынаах оту кыбһар
массыһына оторолдор.
Дыһинан, оту бугулдуу
массыһынаа бгыттан ан-
дынан туһанар бугулдуу
техника күүһүнэн оттонор
от хаачыстыбата бгылар
илиһинэн оттонор от ха-
ачыстыбатыттан итэрэ
сүөх бугуло этэ.

Редакция экономика
и социальная
экономика

Тюбинген (Германия) өбөр-бурсымыстра Ойген Шмидт уонна «Вост-Ост» доһордоһуу обществоһун вице-президеһ доктор Порг Вазе бааһлар. Петро-розаводһан олоһтоһторо Арһааһы доһдуһартаһ

обер-бургомистра Ойген Шмидт уюнга «Вост-Ост» дорлодохуу обществотын вице-президенты доктор Порг Вазе баалар. Петрозаводский олохтоохтору Арваагы дорлодохотан

